

Rip̄ot de lotueŋ Ajuieer de ciεεŋ ku thook wääc në ruöön de 2025 yic: wël amatnhiīm

Në kë de ye rip̄ot këne

Në p̄ei n̄in 30 Pen Duan 2024, ke Akutnhom de Baai ëbën de Koc n̄oŋ Ƴän niop (National Disability Insurance Agency - NDIA) aci ajuieer de [ciεεŋ ku thook wääc de 2024–2028](#) bëibe.

Yeen ee lo tueŋ de kakuon ye bënbei në theer lik yiic nyuöoth tēnē ajuieer ku [ajuieer de luoi yic jock](#) në p̄ei n̄in 30 Pen n̄uan 2024 agut c̄i p̄ei n̄in 30 Pen n̄uan 2025.

Rip̄ot ëbën atö në webthait de NDIA yic.

Ajuieer de CALD

Kuεet n̄oŋ ciεεŋ ku thook juēc wääc yiic (CALD) aye yiic thiek tēnē ciεεŋ ku ŋic de koc ke Australia.

Ƴok ŋic koc n̄oŋ gup niööp tō tēnē akuut ke CALD yiic aye yök në kã ril yiic tē de piöoc, yök ku luoi de Ajuieer de baai de Koc n̄oŋ Ƴän niop (National Disability Insurance Scheme - NDIS).

Takatik ku luoi de ajuieer ee gem ërot̄da nyuöoth tēnē luoi kenē koc n̄oŋ Ƴän niop tēnē akuut ke CALD. Ƴok wic buk keek kuony bik kãŋ yök tēnē Ajuieer thöŋ kenē koc kök n̄oŋ gup niööp.

Kä wïc keek në ajuieer yic

- Bï ya cök piolic tënë kóc ke CALD yic bik ya yök ku bik ya luui në loilooi ke NDIS yiic.
- Bï ajuieer de NDIS cökpiny ago nyooth në kä koor keek në kóc ke CALD.
- Bï loilooi ke NDIS cökpiny tënë kóc ke CALD.

Takatik/ajuieer anojic yan kaa 6 bï keek kon looi tuerj:

Yik

Bï ajuieerda ku luocida cökpiny bï piath ago kóc töu në CALD yiic kuöony.

Riel/lëu de kóc lui

Bï njic de kóc lui juakic ago kä koor keek banjë ciëej de kóc töu thïn ya njëc bëër/dhuknhom apuoth.

Yök de jemjæm

Tekpiny/röm de wël në dhöl ye nhïar në akuut ke CALD yiic.

Thuuk

Bï kóc ye loilooi ke NDIS gäm kuöny agokë gem në loilooi bï käke ciëej koor keek tënë kóc ke CALD, kóc ke bëi ku dumuuk ya yök.

Wël/wët

Bï wël puoth yök ago loilooi cökpiny tënë kóc ke CALD.

Luoci yenë nem

Loilooi ye keek rek kenë ku yekë piöoc tënë kóc ke CALD këc yök në ajuieer de NDIS.

Kä thiekiic ye keek nyuwooth në ruöön yic

Ajuieer ë NDIA CALD de met thïn 2024–27

Në Pen Dhiëc 2024, ke yok ake cï Ajuieer ë [NDIA CALD de met thïn 2024–27](#) bëibe. Yekënë ee yok kuony buku yän ke luci cak të nyenë koc:

- röt yök ëke cï theek/riëu
- lëu bïk rötken ke yith ya bëi të de luoci.

Yen ee dhöl tön ye yok koc lui cök njic kënj ke ye biäk de ajuieer.

Ajuieer de met thïn anonjic kënj kaa 28 buku keek looi në kaam de 2024 ku 2027 yic. Kee lolooi käkë aye röt gëci në yän kaa 4 yiic:

- Luoci de ciënj ku bääny
- Ciënj ye mat thïn
- Löönj ku luci cï met ëkänj thïn
- Yïnj de piëc/luci ku lo tuej

Yok bi këjuëc thiekiic looi ku jöckku kä kök.

CALD Akutnhïim ke Jiëëm ke Tö thïn ku Töu Ayeer

Yok aaci Akutnhom de Koc ke Luoci de Koc ke Baai looi. Yen ee yok cök piñ ku njic röl de koc nonj yän niop ë CALD.

- Koc tö thïn aye koc nonj piir cï kek tëëk thïn ku njickë kä koc nonj gup yän niop tënë kuëet ke CALD yiic.
- Akutnhom ee yök/römpiny arak kaarou yiic në pëi yiic.

Yok aaci Akutnhom de Koc ë Luoci de CALD cak ëya. Yekënë ee kuony ku wëu ke kuony bëi bïk kä cï ke looi ke ajuieer looi.

Koc tö thïn anonjic:

- Raan cï tiëm në NDIA CALD
- Koc dït lui në Akutnhom de Luoci yic
- Koc mac koc ye kënj looi ku yekë ajuieer looi

Kä ye looi ke kɔc ke baai

Në pëi kaa 12 yiic agut cī pen nuan 30 2025, ʏok acī loilooi kaa 192 looi kenë akuut ke kɔc ke baai ku akuut ke loilooi ke kɔc yiic. ʏok acī akuën de kɔc kaa 2,200 dööt.

Käk luoi acī wël ë lëk ë CALD ë kɔc ë NDIS cɔk piath. Kä wïc keek thīn ee bīk kɔc nɔŋ gup ʏän niɔp kuɔny tēnë CALD:

- ʏök de NDIS.
- luui yë kuɔny ë kɔc nɔŋ ʏän niɔp.

Në nyooth tökic, ke ʏok cī luui kenë Akutnhom de Pial ë guöp de Kɔc cī kök/abaköök cī bën në Australia. ʏok acī jam agoku kɔc kuɔny bīk lööŋ ke NDIS deet yiic ku tē ye kek luui thīn kek ajuëer de pial guöp.

Käk ë ʏök acī kɔc ŋic pial guöp kuɔny ëya dët:

- Nyuwoth kɔc tē bī kek NDIS ʏök thīn
- ʏök lɔn bī kek wël thöŋ ke ciëŋ ku kuɔny bëi tēnë kɔc nɔŋ ʏän niɔp ë CALD.

Luwoi de ajuëer

Cökpiny de NDIS

Në Pen Thiër ku tök 2024, lööŋ yam ke NDIS (*Ajuëer de Käk Kɔc nɔŋ Kän ke Pinyhom [Bī NDIS Dhuk ciëŋ në Dhöl No.1] Lööŋ*) acī bën luui. Yekënë ee cë rɔt loi wën cenë akutnhom de CALD lööŋ ku ajuëer de luoi göt.

Lööŋ yam aye lueel lɔn adë ke loilooi juëc ke NDIS aabī keek cökpiny në run kaa 5 bī bën yiic. Juiëer cī looi në kɔc juëc ku lunybei de kee lööŋkë yenëke kë tueŋda në ye thaar kënë yic.

Cökpiny ee cak në kä kök dhal kɔc në ajuëer de CALD yic. Ku keek aatö ëyadëŋ bīk kä wïc kɔc ë CALD mat thīn në tēn bī ʏok NDIS looi thīn bīk luui në theer bī bën tueŋ.

Kë yuku looi

- ʏok awïc bī cökpiny yë gam ë lööŋ ë kɔc kë tō thīn ku kɔc nɔŋ gup riääk ë CALD ʏök.
- ʏok aabī kä cī rɔt waar looi ku luuiku keek agokë ya thöŋ kenë thööŋ de ajuëer de CALD.

- Ƴok aatöu ke Ƴok tĩŋ tē ye Ƴok lööŋ ke luoi tääu thĩn.
- Ƴok alēu buk kã kök loi röt gël tēnē njec luoida ē CALD ku ajuēer luoi ē pēi kaa 12 cĩ lo.
- Ƴok aabĩ luui kek Akutnhom de Kɔc ē Luɔɔi ē CALD ku Akutnhom de Luɔɔi ē jiēm ye yök Ajuer nē ye kaam de thēm kēnē yic.
- Ƴok aabĩ kã cĩ bēnbei thĩn rɔm.

Luoi nē Ƴän ke akuma yic

Nē loilooi kök yiic, Ƴok acĩ luui kēnē akutnhĩim ke akuma ku akutnhĩim kök cĩt mɛn:

- Akutnhom de NDIS de Piath ku Tĩt de Kãŋ (Akutnhom de NDIS)
- Akutnhom ē Luɔɔi de Kɔc
- Akutnhom de Käke Baai.

Ajuēer de luoiden wääc ku käke luoi acĩ ye nyuɔoth lon cĩ kã kök ke luoi jɔok nē thēer kök yiic awär ajuēer de luoi.

Ƴok acĩ yök kek Akutnhom de Luɔɔi de Australia ku buk piöc nē njec luoiden kek akuut ke CALD ku akuma ēbēn.

Ƴok aabĩ ŋoot ke Ƴok lui kēnē Ƴän kök ke akuma bĩk dhöl yök bĩk kãŋ ya looi.

Kɔc lui ku thök de Ƴööc

Acuk tĩŋ ke wĩc buk thök de kɔc ye wël waar yiic cĩ keek gam nē baai yic nē thook juēc yiic agut cĩ thon de Auslan. Ƴok aŋic lon ye kēn kãŋ gël tēnē yök de NDIS ku luoi de ajuēer de NDIS.

NDIA anɔŋ dhöl lik lēu bĩk dīt de luoi kēnē gël. Ku Ƴok abĩ ŋoot ke Ƴok tĩŋ tēn lēu bĩ Ƴok athook lui nē yemɛn kuɔny agokē ajuēer de NDIS deetic.

Wël amatnhiim ke lotuenj

Ri'pot de ruöön ebën ee lotuenj de kä cī bēnbei nē thaar cekic nyuwoth nē ajuieer de CALD yic ku ajuieer de luoi nē Pæci nīn 30 Pen Dhiēc 2025. Käk aye kä wicku buk ke yök nē run kaa 2 tuenj ke ajuieer.

De ye kä cī bēnbei thīn tēnē loilooi kaa 28 nē ajuieer de luoi de CALD yic:

- Yök cī 1 thöl.
- Yök aci 15 jock.
- Yök akēc 12 jock.

Yök anoj kāk cī keek cōkpiny tēnē luoci ebēn cī looi nē ri'pot yic nē [webthait yic](#).

Tiņ/Nem www.ndis.gov.au/strategies/cultural-and-linguistic-diversity-strategy ku baala yök wël juēc aloj:

- Ajuieer de CALD 2024-2028
- Ajuieer de Luoci ye CALD
- Ri'pot de luoci Ajuieer ē CALD nē Ruöön de 2025 yic